

Milí bratři, milé sestry,

dnes se zaposloucháme do kázání Mistra Jana Husa, které jsem přizpůsobil dnešní řeči (jak nejvíc to šlo) a také redakčně zkrátil. Přednes celého Husova kázání by nám totiž zabral zhruba hodinu. Stále znovu jsem uchvácen tím, s jakou přímočarostí Hus kázal. Nebral si servítky. Nešlo mu totiž o nic menšího než o dosvědčení „pravdy Páně“. Tato „pravda Páně“ nám, hříšným lidem, často nevoní – ale je nutné ji slyšet, abychom mohli být zachráněni.

Hlavní (II.) čtení: Základem dnešního kázání je L 16,19-31.

Kázání:

Byla to svatá řeč, co pronesl náš milosrdný a chudý Spasitel, když kázal proti lakomství. Řekl: „*Žádný sluha nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět, a druhého milovat, k jednomu se přidá, druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku.*“ (L 16,13)

To slyšeli lakomí kněží a zákoníci a posmívali se mu. Tehdy jim řekl: „*Vy před lidmi vystupujete jako spravedliví, ale Bůh zná vaše srdce.*“ A protože byli pyšní, řekl jim: „*Co lidé cení vysoko, je před Bohem ohavnost.*“ A hned to dokázal na boháči (váženém před lidmi, ale ohavným před Bohem) a na Lazarovi (zavrženém před lidmi, ale vzácným před Bohem).

Tyto dva lidi dal milostivý Spasitel za příklad. Nastavil je jako zrcadlo – aby bohatí, mající před očima boháče pohřbeného v pekle, se vyvarovali pýchy, rozkoše a lakomství. A aby se chudým, kteří hledí na Lazara, dostalo útěchy, a v pokoře aby trpěli bídu těla a zavržení ve světě.

Protože bohatí na světě mají první místo, Ježíš podle tohoto obyčeje mluví nejdřív o boháči. Říká: „*Byl jeden bohatý člověk...*“ Nejmenuje ho, neboť k němu nepatří. Ale Lazara jmenuje, jako svého.

Proto říká sv. Jan Zlatoústý: Podívej se na milosrdenství Boží! Chudý Lazar, protože byl svatý, je jmenován. Ale tento bohatý a pyšný jména nebyl hoden. To by si měli zapamatovat ti, kteří z pýchy touží prosadit své jméno ve světě. Neboť čím více z pýchy své jméno velebí, tím více to své jméno před Bohem tupí. Proto praví Písmo (Př 10,7): *Jméno zlých shnije*. I tomu boháčovi shnilo jméno před Bohem.

Proč vlastně ztratil ten boháč své jméno před Bohem? Snad proto, že byl bohatý? Jistě že ne! Ale proto, že byl pyšný, miloval rozkoš a byl nemilosrdný!

Slyš, co praví Pán: „*Oblékal se do purpuru...*“ - to bylo z pýchy. „*Oblékal se do jemného plátna...*“ - to bylo z pohodlnosti. „*Den co den skvěle hodoval...*“ - to bylo z rozkoše břicha. „*A Lazarovi nic nedával*“ - to bylo z nedostatku milosrdenství!

To jemné plátno a ten purpur, do něhož se boháč oblékal, není nic proti tomu, do čeho se oblékají boháči dnes. Vždyť jejich sobolí kožichy, či kuní nebo hranostají jsou dražší než purpur či plátno toho boháče.

A co je ještě horší: z dalekých krajin ty věci dovážejí. Ano, každý chce chodit v drahém, krásném a pěkném oblečení a nechce brát na vědomí, že ten boháč, který se oblékal do drahých šatů, je pohřben v pekle. Sv. Řehoř praví, že mnozí to nepokládají za hřích. Kdyby to ale hřích nebyl, Boží Slovo by tak pilně neříkalo, že boháč - oblékající se do nádherných šatů - byl mučen v pekle. Vždyť lidé se do nádherných a drahých šatů oblékají jen pro marnou chválu, ne proto, aby zimu zahnali.

Dále Kristus praví: „*Den co den skvěle hodoval.*“ Zde Kristus ukazuje, že ten boháč hřešil obžerstvím. Však jedl každý den skvostně, ale na chudého nedbal. Proto byl obtížen třetím hříchem – totiž nedostatkem milosrdenství.

Proto praví sv. Řehoř: Tento boháč není trestán proto, že by bral cizí věci, ale proto, že ze svého nedával. Ne proto, že by páchal násilí, ale proto, že dary od Boha danými se chlubil. A tím se vydal peklu: že ve svém štěstí byl nadutý, že darované dary obrátil k pýše, že nepamatoval na milosrdenství a neodčinil své hříchy, byť měl čím. Tak praví sv. Řehoř.

Ale ten boháč by se jistě vylouval.

Třeba by řekl: „Mnoho bylo chudých, nemohl jsem obdarovat všechny.“ Kristus na to řekne: „Byl jeden!“

A kdyby řekl ten boháč o Lazarovi: „Měl dostatek.“ Kristus odpoví: „Byl chudý!“

A kdyby řekl: „Neznal jsem ho.“ Kristus řekne: „Lazar se jmenoval!“

A řekl-li by: „Mohl pracovat a obstarat si živobytí.“ Kristus odpoví: „On ležel!“

A kdyby řekl: „Nevěděl jsem, kde ležel.“ Kristus řekne: „U tvých vrat!“

A řekl-li by boháč: „Nemocného ze sebe jen dělal.“ Kristus odpoví: „Byl plný vředů!“

A kdyby řekl: „Nic ode mne nechtěl.“ Kristus řekne: „Chtěl se nasytit!“

A řekl-li by ten boháč: „On chtěl peníze, anebo aspoň lahodný pokrm.“ Kristus odpoví: „Žádal drobky, které spadly z tvého stolu!“

A kdyby řekl: „Služebníci mu je dávali.“ Kristus řekne: „Žádný služebník mu je nedával!“ Bud' proto, že nesměli, anebo proto že nemilosrdný boháč má většinou nemilosrdné sluhy. Jak praví přísloví: Jaký pán, takový sluha.

Kristus dále praví: „...*přibíhali psi a olizovali jeho vředy*.“ A sv. Jan Zlatoústý praví: „Ty vředy, kterých se nikdo z lidí nechtěl ani dotknout a umýt je, tiší psi je lízají.“ Věť, že boháč více miloval své psy než Lazara, svého bližního. Poněvadž psům dával zbytky, choval je ve svém domě, ale Lazarovi ani drobky ze stolu nedal.

V tom samém hříchu je mnoho nynějších boháčů: knížat, pánů, rytířů, měšťanů a měšťanek, kteří chovají doma své chundelaté chlupáčky, masožrouty k ničemu neúčinné. Myjí je, češou, nosí je do lázní, maso jim vaří a kupují. Ale chudému ani talíř nedají.

A Kristus pokračuje: „*I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi*.“ Spasitel nám nejprve ukázal rozdíl boháče a chudého Lazara v životě před smrtí, nyní nám ukazuje, jak rozdílně se mají po smrti. A začíná s chudým a za něj dává toho boháče, aby ukázal, že jinak jsou na onom světě vážení zlí bohatí a jinak dobří chudí.

A říká Spasitel: „*I umřel ten chudák*.“ Neříká: „Umřel Lazar,“ neboť Lazar právě teď začal slavně žít. Říká: „Umřel žebrák,“ proto, že žebráctví a bída a psota – ta u Lazara pominula. A „*Andělé ho přenesli k Abrahamovi*.“ Zde dobří chudí mají nalézt útěchu, že i kdyby jejich těla lidé do hrobu pyšně nenesli, andělé je ponесou k Bohu se slávou. Každý anděl se tak velikého břemene s radostí chopí, aby mohl přivést lidi do království nebeského.

Dále praví Kristus: „*Zemřel i ten boháč a byl pohřben*.“ Tělo červům, bohatství přátelům a duše čertům. I co to slyším? „*Zemřel i ten boháč...*“ Jak to, že se nevykoupil svým bohatstvím? Jak to, že neuplatil smrt? Anebo lékaře? Ó, divná věc, že umřel i bohatý! A kde ho položili? Říkáš, Kriste, že v pekle. Tobě věřím, i když bohatí jsou přesvědčeni, že peklo není.

Boháč zemřel trojí smrtí:

Za prvé: tělesnou, kterou i chudí umírají. Tělesná smrt naděluje každému stejně. Pánovi i sluhovi. Královo žezlo i papežovu berlu položí do hrobu stejně jako motyku sedláka. Ať zkusí v kostnici rozeznat, které kosti patří papežovi, královi nebo sedlákovi!

Druhou smrtí umřela boháčova duše. A touto smrtí nyní mnoho lidí zemřelo, ač jsou pořád tělesně živi. A dej Bůh, aby z této smrti mnozí vstali! A také třetí smrtí umřel boháč – tím jest odloučení od věčné radosti. To je smrt nejhorší. Milý Kriste, rač nás od této smrti ochránit!

A teď mi povězte: který z nich umřel dobře a který zle? Pohleďte na obě dvě mrtvá těla. A neptejte se očí. Srdce se ptejte! Oči budou lhát. Bohatému dali nejlepší šaty do hrobu. Vonné masti. Na pohřbu mohly být zástupy plačících sluhů a děveček. Nákladný pohřeb! Co tedy řekneme? Umřel zle? Ptáte-li se očí, řeknou, že velmi dobře umřel. Tážete-li se však srdce, odpoví, že velmi zle umřel.

Pohleďte ale na toho chudáka. A zase: nevěřte očím, jinak zbloudíte. Vírou přemýšlejte, srdcem hleďte! Tělo plné vředů, psi ho lízají. Hned zvracíte! Tvář odvracíte! Nos zacpáváte! Avšak srdcem vizte: „*Umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi*.“ Očima vidíme plačící služebnictvo toho boháče, ale radující se andělé nespátíme.

Spasitel dále praví: „*A bohatý, když byl v mukách, zdvihl oči své, uzřel Abrahama a Lazara*.“ Co to slyším: Otevřel oči a viděl Lazara!? Bohatý otevřel oči?! V mukách! Proč? Protože milosrdné oči, které vidí utrpení druhého, hřích zavírá, ale muka je otevírají. Boháčovi však pozdě. Oči pro milosrdenství se mu otevřely až v pekle.

„*Smiluj se nade mnou*,“ volá. „*Blázníš!*“ Slyší Abrahamovu odpověď. „*Čas milosti jsi propásl. Je pozdě činit pokání. Chceš kapku vody od Lazara?*“

Sv. Jan Zlatoústý praví: „Ha, ha, chudému nechtěl jsi ze svého stolu dát ani drobek a nyní sám od žebráka chceš byt' jen kapku ke svlažení své trýzně.“ Slyší však Abrahamův hlas: „*Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se raduje a ty trpíš*.“ Tak zní Abrahamův hlas. Bohatému pozdě, nám ale včas!

Když není žádná pomoc, boháč prosí o něco jiného: „*Prosím tě tedy, otče, pošli jej do mého rodného domu, neboť mám pět bratrů, ať je varuje, aby také oni nepřišli do tohoto místa muk*.“ Jeho bratři byli jistě ze stejného těsta jako on sám. Jinak by za ně neprosil. I tato prosba je však zamítnuta: „*Mají Mojžíše a proroky. Ty ať poslouchají*.“

Mají Izajáše, který brání v purpuru chodit, každý den hodovat, a přikazuje nuznému pomoci a hladovému lámat chléb. A Jeremiáš zase brání lidem v pýše. Boháč ale smlouvá, protože on za svého života na Mojžíše a proroky nedbal. „*Božímu Slovu bratři nevěří. Kdyby ale někdo z mrtvých vstal, jistě mu uvěří.*“ „*Neuvěří!*“, zní jasná Abrahamova odpověď. Když Písmo neposlechnou, ani kdyby někdo z mrtvých vstal a svědčil jim, neposlechnou a neuvěří.

Sv. Řehoř toto čtení uzavírá takto: „A vy, bratři nejmilejší, když nyní znáte věčnou radost Lazarovu a věčná muka boháčova, buďte opatrní. Vyznávejte své hříchy. Ziskávejte přímluvce z řad chudých pro sebe na den soudu. Protože mnohé Lazary máte dnes u svých vrat, kteří nemají ty věci, jež vám - již sytým - ze stolu padají.“

Slova tohoto svatého čtení vás mají naučit milosrdenství. Každý den, když hledáme Lazara, nalézáme ho. Každý den - ať Lazara nehledáme - přesto jej vidíme. O pomoc nás prosí ti, co mají být našimi přímluvci u Boha. Vždyť takové Lazary bychom měli prosit my sami o pomoc!

Nemařme tedy čas! Mysleme na muka věčná! Kéž je nám dost k naučení život Lazara a jeho odplata. Buďme trpělí, vyhněme se boháčově psotě, nežijme jako on. Poslouchejme Mojžíše a proroky - a tím svého Spasitele a Pána, abychom byli zbaveni muk a jednou žili s Lazarem v radosti. Amen.